COMUNA GRĂNICERI

Denumiri (comună şi satele aparţinătoare)

Ottlaka (acolo locuim) sau locul lui Otto- fost notar al regelui Matias Corvin

Este atestată documentar încă din perioada neolitcă, însă primul document în care apare menţionată localitatea a fost emis în secolul al XIV-lea mai exact în 1394, unde este menționatăpentru prima dată denumirea de Olthlaka În decursul timpului a avut alte denumiri, cea de Otlaca, denumire atestată în anul 1483, chemându-se atunci Othlaka, în 1497 se numea Athlaka, în 1522 Olchlaka, în 1746 localitatea se numea Ottlaka, iar în 1821 apare atestată documentar sub numele de Otlaka. În anul 1920 când deputatul Octavian Goga mergea spre Budapesta, oprindu-se în Ottlaka, ia decizia de schimbare a denumirii localității și anume schimbându-se în Grăniceri, fiind localitate de frontieră.

Coordonate geografice – aşezare geografică, hotare

Comuna Graniceri este situata in Campia Crisurilor la granita de vest a Romaniei. Venind dinspre Chisineu Cris spre Socodor, la limita de sud a localitatii se coboara de pe soseaua 79A pe drumul judetean 709B spre localitatea Siclau si apoi se ajunge in localitatea Graniceri-resedinta comunei Graniceri. & nbsp;Comuna Graniceri este compusa din localitatile Graniceri-resedinta comunei si localitatea Siclau.**Comuna Graniceri (cu satele Graniceri si Siclau)** este asezata in partea de vest a Romaniei in Campia de Vest avand ca vecini: Comuna Pilu -la Nord**; Comuna Socodor -la Nord si Est; Comuna Simand -la Sud-Est; Comuna Macea -la Sud și Ungaria -la Vest.**

Comuna Graniceri este asezata geografic pe coordonatele: Latitudine...:46°31'17.46"N și Longitudine:21°18'12.04"E

Scurt istoric al localităţii

Localitatea Grăniceri este atestată documentar de la 1394. Prima hartă a localității Ottlaka apare în 1558. În 1438 se reface localitatea pe actuala vatră,după ce a fost pustiită de turci.Localitatea făcea parte din Comitatul Zărandului.

Satul **Șiclău**

Monumente istorice

Fântâna arteziană cu statuia lui Neptun a fost construită în anul 1898.

Evoluţie demografică – structura etnică şi confesională

Indicator	Graniceri	%	Siclau	%	Comuna	%
Nr.cladiri	600	55.3	484	44.7	1084	100
Nr.locuinte	603	55.3	487	44.7	1090	100
Gospodarii	482	54.0	411	46.0	893	100
Locuitori	1349	52.2	1231	47.8	2580	100
Barbati	650	48.1	621	50.4	1271	49.2
Femei	699	51.9	610	49.6	1309	50.8
Romani	1235	91.5	1070	87.0	2306	89.3
Rromi	49	3.6	146	11.8	195	7.5
Maghiari	24	1.8	11	0.9	35	1.4
Germani	41	3.0	2	0.2	43	1.6
Ucrainieni	0	0	1	0	1	0
Ortodocsi	1227	90.9	1126	91.4	2353	91.2

Catolici	62	4.5	5	0.4	67	2.6
Baptisti	30	2.2	48	3.9	78	3.0
Adventisti	0	0	40	3.2	40	1.5
Reformati	2	0.1	2	0.1	4	0.1
Penticostali	36	2.6	9	0.7	45	1.7
Nedeclarata	0	0	1	0	1	0

Locuințe și populație în comuna Grăniceri-Șiclău. Suprafața(Intravilan și suprafață)

Minoritatea germană

La mijlocul veacului al XIX-lea au imigrat în Otlaca mai multe familii germane. În 1851 în Otlaca trăiau și munceau 195 de germani. În 1880 germanii reprezentau aproximativ 20% din populația localității Otlaca. Mulți germani au venit în Otlaca din Elek. În 1977 în Grăniceri mai locuiau doar 121 de nemți iar în 1998 comunitatea germană s-a redus la circa 40 de persoane.

Biserica

Biserica Ortodoxă din Graniceri, construită pe o colină, a fost zidită în 1911, înainte a existat una de piatră atestată documentar la începutul secolului al XIX-lea, anterior acesteia a existat una de lemn de la jumătatea secolului al XVIII-lea.

Biserica Romano-Catolică construită în urmă cu 153 de ani. Azi mai sunt doar 30 credincioși romano-catolici din tr-un numpr de 70 de familii de nemți.

Biserica din Șiclău comuna Grăniceri.

Prima atestare documentară apare prezintă existennța unei vechi biserici de lemn cu hramul Sfântul Teodor Tiron iar în anul 1755 datorită degradării și a vechimii acesteia comunitatea ortodoxă intenționa să construiască un alt lăcaș de cult. La 1765 se finalizează construcția bisericii de zit cu hramul ”Schimbarea la Față„ bisericp ce există și azi.

Şcoala

Scoala a fost construita în anul 1923, fiind cea mai mare scoală din acea vreme în tot județul Arad.

Personalităţi

Max Herz de origine evreu- născut în 19 mai 1856 la Ottlaka,fost profesor universitar la Viena și athitect al acestui oraș. Primește rangul de „bei” iar mai apoi de „pașă” în Egipt, moare la 5 mai 1919

Botașiu Petru-născut în anul 1922, fost profesor la scoala din localitate până la pensionare. Moare în anul 1998. A fost un dascăl emerit lui i se datorează parcurile din centrul comunei, placa comemorativă a lui Moleriu P. Câmpeanu și monumentul eroilor din parcul căminului cultural.

Gheorghe Șora- S-a născut la 16 septembrie 1927 în localitatea Grăniceri din judeţul Arad. Urmează şcoala primară la Grăniceri, gimnaziul la Arad şi Liceul „Mihai Viteazul” la Bucureşti. Este absolvent al Universităţii „Babeş Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie – Istorie, Secţia română-istorie. În perioada 1964-1965 a urmat Masteratul în specialitatea Istorie la Bucureşti.Prof. univ. dr. Gheorghe Şora a fost doctor în filosofie, biograful lui Vasile Goldiş (1862-1934), membru în Comitetul Central al „Astrei” din Sibiu (1992) şi al Asociaţiei istoricilor din Transilvania şi Banat (1992).Importante distincţii au recunoscut valoarea cercetărilor întreprinse de Prof. univ. dr. Gheorghe Şora: Laureat al Academiei Române cu Premiul „George Bariţiu” – 1993, Cetăţean de onoare al comunelor Grăniceri şi Beliu din judeţul Arad – 1997, laureat al Institutului Academic din Cambridge, Anglia – 1998 şi 2000-2001; Evidenţiat al Universităţii din Ilinois (S.U.A).

În semn de preţuire a operei literare, i-a fost acordat Premiul de Excelenţă al Universităţii de Vest „Vasile Goldiş” din Arad – iunie 2000 şi distincţia de Cetăţean de onoare al municipiului Arad – 2000.A lucrat ca profesor la diferite şcoli, apoi lector şi conferenţiar la Universitatea din Timişoara, până la pensionare, în 1990. A colaborat la reviste şi ziare: „Astra”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Dacia literară”, „Magazin Istoric” şi „Revista de filozofie a Academiei”. „Salonul literar”, „Arca”, „Familia”, „Cele trei Crişuri”, „Ziridava”, „Crisia”, „Tibiscum”, „Banatica”, „Apulum”, „Marisia”, „Acta Musei Paralissensis”, „Acta Musei Napocensis”, „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie” – Cluj Napoca, „Mitropolia Banatului” şi ziare: „Unirea”, „Drumul socialismului”, „Flacăra Roşie”, „Drapelul roşu”, „Crişana”, „Renaşterea Bănăţeană”, „Adevărul de Cluj”, „Adevărul de Arad”, „Crişana”, „Viaţa arădeană”, „Observator”, „Cuvântul liber”, „Monitorul”, „Telegraful român”, „Mesagerul transilvan”, „Şcoala vremii”.A publicat versuri în: „Orizont”, „Tribuna”, „Cele trei Crişuri”, „Familia”, „Salonul literar”, „Aradul cultural”, „Viaţa Arădeană”.

Prodigioasa activitatea prof. univ. dr. Gheorghe Şora se concretizează în operele publicate: Vasile Goldiş – Scrieri social politice şi literare, Timişoara, 1967; Vasile Goldiş – militant pentru desăvârşirea idealului naţional, Timişoara, 1980; Studii şi articole despre Vasile Goldiş; Vol. I-III, 1976-2001; Studii despre cărturari arădeni, 1980-2001; Vasile Goldiş, Corespondenţă, Scrisori trimise 1888-1934, Cluj-Napoca; Vasile Goldiş – O viaţă de om aşa cum a fost, Timişoara, 1993 – lucrare premiată de Academia Română; Biografia unui mare luptător: Vasile Goldiş, Arad, 1994; Întoarcere în satul Grăniceri (versuri), Arad, 1995; Doi ardeleni despre Mihai Eminescu, Arad, 1999; Cuvântarea istorică a lui Vasile Goldiş la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, Arad, 2000; Dreptul la romanţă, Arad, 2001; Amărăciune şi adevăr, Arad 2001. A mai publicat, în colaborare, 11 cărţi în perioada 1965-2000.

Petru Moleriu Câmpeanu-născut în 1803, tatăl era originar din Grăniceri iar mama din 3Socodor.Absolvent al Preparandiei arădene, ajunge profesor universitar la Iași și învățătorul personal al copiilor familiei Sturza. A fost autor de manuale și a scris primul abecedar latin. Fost profesor la Academia Mihăileană din Iași și memdru de onoare al Academiei Române.Trece la cele veșnice în anul 1893.

Economie – unităţi economice, comerţ, îndeletniciri tradiţionale, etc.

Folclor, tradiţii, obiceiuri

În comuna Grăniceri activează două ansambluri de dansuri populare: „Bujorii Grăniceriului” și „Muguri de Bujor”

Tradiții și obiceiuri. Naștere, căsătorie și moarte.

La naştere copilul era moşit de o femeie de vârsta a două, numită, ca în toate zonele ţării *„moaşă”*, şi tot ea mergea la biserică, cu apa pentru ca preotul să facă molitva sau rugăciunea. Este vorba de *„Molitva la sfinţirea apei”* ce se găseşte în cartea de cult numită Molitfelnic, urmând ca tot moaşa să stropească pruncul cu această apă. Dacă pruncul se îmbolnăvea, exista obiceiul schimbării numelui, tradiţie practicată şi în zona Maramureşului, iar dacă vre-o boală năpraznică îl lovea, şi era nebotezat era îngropat fără slujbă.Tradiţia populară susţine că prin schimbarea numelui copilului, duhul bolii nu-l va mai recunoaste după numele nou şi se va vindeca. Marţi, Vineri şi Duminică seara, se scotea găleata din fântână şi nu trebuia să mai umble nimeni acolo. Pe pragul camere unde dormea fata se puneau cărţi de rugăciune şi o mătură cu paiele în sus, înainte de culcare fata se ruga iar dimineaţa, conform tradiţiei locului, se uita în fântână şi acolo vedea chipul băiatului ce o va lua de nevastă.

Până şi aflarea datei nunţii avea un ritual aparte, astfel că fata tebuia să se urce în podul casei pe întuneric şi lua primul porum pe care punea mâna, coborâmd cu el. Se crede că după aspectul porumbului se intuia cum va arăta ursitul, înalt, frumos, bogat sau scund, urât şi sărac. După toate aceste previziuni porumbul era pus sub perina fetei crezându-se că în acea noapte îl va visa pe cel care-i este hărăzit să se căsătorească, sau se mai practica punerea porumbului pe jar. În mentalitatea colectivă otlăcană se crede că prin arderea porumbului pe

jar îl va aduce mai repede pe ursit, precum arde repede porumbul tot aşa să se grăbească tânărul la fata de măritat.

Vestirea nunţii era o adevărată sărbătoare, se mergea în sat şi se chemau consătenii la nuntă. Această vestire o făceau *„pălăscarii"* cum se numeau în Grăniceri Nunta era condusă de o persoană iscusită la vorbă şi descânt numită *„gudă"* sau vornic. Când nuntaşii erau aşezaţi la masă părinţii miresei, socrii mici, sau *„corintei"* cum erau numiţi în Grăniceri, veneau şi duceau zestrea fetei. Nunta dura două zile, iar la plecare, junele spărgea un pahar gol în stâlpul porţii pentru ca mireasa să nu spargă *„blidele"* , farfuriile în casa lor.

În mentalitatea colectivă a otlăcanilor se crede că dacă moare cineva pe neaşteptate înseamnă că a murit de *„făcătură"* adică cineva i-a făcut farmece şi vrăji. În urmă cu mulţi ani dacă se întâmpla să moară o fată nemăritată, pe lângă sicriu era însoţită la groapă de un tânăr îmbrăcat mire, iar dacă murea un băiat neînsurat era condus la groapă de o fată îmbrăcată mireasă. După ce se anunţa prin trasul clopotului trecerea la cele veşnice a unui om, urma un ritual de spălare a repaosatului după care ligheanul, cârpa şi apa erau îngropate pentru a nu mai fi folosite de nimeni, considerându-se spurcate. După ce era spălat şi îmbrăcat, mortului i se punea în buzunare, bani mărunţi spre a avea la *„vămi"*.

Tradiţia locală populară susţine că pânza ce se punea pe mort trebuia făcută din aţă dar fără noduri pentru că mortul nu putea trece de acele noduri. Tradiţia otlăcană prevede ca în sicriu să se pună un săculeţ cu mac pentru ca cel mort să tot numere boabele până trece noaptea după înmormântare.Se credea de asemenea că unii răposaţi sunt potenţiali strigoi, fapt ce a dus la înfigerea în mortul suspectat, a unui ţăruş în inimă, practică pe care am menţionat-o şi în zona pădurenilor şi a momârlanilor din judeţul Hunedoara.

Sport

Comuna Grăniceri deține și finanțează echipa de fotbal „Steaua Grăniceri"

Turism

Cele mai importante atracții turistice sunt: B*iserica Ortodoxă "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril"* din satul Grăniceri, construită în anul 1758 și lacurile piscicole.

Bibliografie specifică

****Aradul permanență în istoria patriei*, Arad 1978.

Colta, Elena Rodica, *Germanii din Otlaca (azi Grăniceri, județul Arad). Istoria unei comunități etnice ajunsă în stare critică din punct de vedere cultural*, în ***Modele de conviețuire în Europa Centrală și de Est, Complexul Muzeal Arad, Arad, 2000.

Vesa, Pavel *Episcopia Aradului, Istorie. Cultură. Mentalități*, Editura Presa Universitară Clujeană 2006.

drd. **Paul Krizner**